

Ministerie van Binnenlandse Zaken
t.a.v. de Minister van Binnenlandse Zaken
Mw. dr. G. ter Horst
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Behandeld door	H.J. van Seventer	Datum	20 maart 2007
Doorkiesnummer	1343	Ons kenmerk	07.035966
E-mail	h.van.seventer@utrecht.nl	Onderwerp	Ambtsbericht over recente gebeurtenissen in de wijk Ondiep
Bijlage(n)	Geen	Verzonden	20 maart 2007
Uw kenmerk			
Uw brief van	16 maart 2007		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geachte mevrouw Ter Horst,

Op zondagavond 11 maart jongstleden heeft er in de Utrechtse wijk Ondiep een schietincident plaatsgevonden waarbij een inwoner van de wijk dodelijk werd getroffen door een politiekogel. Dit noodlottige voorval heeft ertoe geleid dat er die avond een gespannen sfeer in de wijk ontstond en dat maandagavond, in en rond de wijk Ondiep, ernstige ongeremdheden zijn ontstaan. Naar aanleiding van deze gebeurtenissen heeft de Utrechtse beleidsdriehoek een groot aantal maatregelen getroffen om de rust en veiligheid van de bewoners van de wijk en de stad te waarborgen en de openbare orde te herstellen.

De aanpak van deze situatie is een lokale verantwoordelijkheid. In dat kader was het mijn 1^e prioriteit om de leden van de Utrechtse gemeenteraad te informeren. Maandagavond 12 maart om 18.00 uur heb ik de fractievoorzitters mondeling op de hoogte gebracht. Dezelfde dag en ook de daarop volgende dagen heb ik de leden van de Raad schriftelijk geïnformeerd. Donderdag 15 maart 2007 heb ik bij de aanvang van de gemeenteraadsvergadering een verklaring afgelegd over de gebeurtenissen in Ondiep.

Vanuit dezelfde lokale verantwoordelijkheid informeer ik u mede namens de andere leden van de Utrechtse beleidsdriehoek over de toedracht en achtergronden van de gebeurtenissen en de door ons getroffen maatregelen.

Dit ambtsbericht geeft u tevens de nodige aanknopingspunten om de vragen van het kamerlid Wilders en eventuele andere kamerleden te kunnen beantwoorden, waarnaar u mij in uw brief van 16 maart 2007 heeft gevraagd.

De opbouw van dit ambtsbericht is als volgt:

- A. een chronologische schets van de gebeurtenissen en de getroffen maatregelen;
- B. de beleidsuitgangspunten volgens welke driehoek en gemeentebestuur te werk zijn gegaan;
- C. een beeld van de wijk Ondiep, de jongerenoverlast in die wijk en de inzet van politie en gemeente om de overlast tegen te gaan;
- D. aanvullende achtergrondinformatie.

A. Chronologische schets van de gebeurtenissen en de getroffen maatregelen

Zondag 11 maart

- Op zondagavond 11 maart 2007 is – na een melding van ongeregelheden – de politie naar de Boerhaavelaan, hoek Thorbeckelaan in de buurt Ondiep gegaan. Ter plaatse gekomen, werden twee motoragenten geconfronteerd met een man met een mes. De situatie was op dat moment zodanig dat één van de motoragenten zich genoodzaakt voelde zijn dienstvuurwapen te trekken, waarna een schot werd gelost. Hierbij werd de man dodelijk getroffen.
- De vechtpartij, die de aanleiding was voor de politie om ter plaatse te komen, betrof een conflict tussen o.a. dhr. Mulder, het latere slachtoffer van het schietincident, en een groep hangjongeren.
- Later op de zondagavond was er een gespannen sfeer in de wijk, hetgeen echter niet heeft geleid tot verstoringen van de openbare orde. Er waren verwijten en scheldpartijen richting de politie. Om openbare ordeverstoringen dan wel escalatie te voorkomen is extra regulier politiepersoneel in de wijk ingezet. De Utrechtse politie heeft direct een persoon aangewezen om contact te onderhouden met de nabestaanden.
- In opdracht van het OM is door de rijksrecherche direct een onderzoek naar het schietincident opgestart. Onder leiding van het parket Utrecht, is ook de aan het schietincident voorafgaande openlijke geweldpleging in onderzoek genomen.

Maandag 12 maart

- Maandagochtend 12 maart hebben de gemeente en de politie overlegd over het incident. Er werd besloten dat er als eerste prioriteit door politie en gemeente contact zou worden gelegd met bewoners van de wijk en bewonerscomités. Dit om zicht te krijgen op de gevoelens die er leven en ruimte te geven om de ongenoegens te uiten. Tevens is geanticipeerd op mogelijke openbare orde problematiek in de wijk.
- Maandagmiddag om 13.30 uur is de driehoek bijeengekomen. Direct zijn de mogelijke parallellen met de rellen in de Graafsche wijk in Den Bosch onderkend. De driehoek heeft stilgestaan bij de strafrechterlijke onderzoeken, de voorgeschiedenis en achtergronden van de wijk Ondiep, de informatieposities van gemeente en politie (zoals de mogelijke informatie op internet), de benodigde bestuurlijke maatregelen en de mogelijke komst van relschoppers. Tijdens deze driehoek bleek dat politie en gemeente een goede informatiepositie hadden in de wijk en dat hieruit op dat moment geen enkel dreigingsbeeld naar voren kwam. In de driehoek is expliciet afgesproken dat de informatiepositie verbreed zou worden naar eventuele dreiging van buitenaf. Omdat van meet af aan de explosiviteit van de situatie is onderkend heeft de politie Utrecht vanaf maandagochtend gewerkt conform het model van een SGBO-structuur (Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden). Het OM Utrecht heeft vervolgens intern nadere voorbereidingen getroffen zoals het benoemen van officieren van justitie voor de verschillende onderzoeken en de opschaling naar een SGBO.
- Die maandag bleef het verhoudingsgewijs rustig in Ondiep. Politie en gemeente hebben met wijkbewoners contact gelegd om de situatie te bespreken. Alle informatiekanalen stonden open. Er was geen informatie die erop duidde dat er rellen zouden kunnen ontstaan.
- Omstreeks 18.00 uur heb ik de fractievoorzitters van de Raad mondeling geïnformeerd over de gebeurtenissen in Ondiep. Tevens heb ik een brief naar de familie van het slachtoffer verzonden om mijn deelneming te betuigen en via de contactpersoon van de politie heb ik een afspraak gemaakt voor een bezoek de volgende dag.
- Aan het begin van de avond (omstreeks 19.00 –19.30 uur) verzamelde zich in zeer korte tijd een grote groep mensen midden in de wijk Ondiep. Op dat moment is deze informatie bij politie en OM

bekend geworden. Op basis daarvan is de driehoek bijeengekomen en werd een SGBO¹ opgeroepen. Vervolgens werden er in en rondom de wijk vernielingen, brandstichtingen en geweldplegingen gepleegd, met name gericht tegen de politie. Bureau Halt aan de Plantage (een voormalige politiestation) werd in brand gestoken en er werden verschillende ruiten ingegooid. Een politieauto werd met straatstenen bekogeld. Een agent raakte lichtgewond door stenen die door de ruiten van zijn auto gingen. Enkele andere agenten werden ernstig bedreigd. Een onopvallende politieauto en een ondergrondse papiercontainer werden in de brand gestoken. Een brandweervoertuig dat kwam blussen werd eveneens met stenen bekogeld. Er circuleerden in de wijk geruchten over dreigende brandstichting in een moskee en een schoolgebouw.

- Diezelfde avond is er ME in de wijk ingezet. Na middernacht werd het rustiger in Ondiep. Bij de rellen van die avond zijn twee mensen aangehouden wegens openlijke geweldpleging. Een man uit Amsterdam en een man uit Abcoude.
- In de driehoek op maandagavond zijn de beleidsuitgangspunten geformuleerd die nadien tijdens de gehele crisis zijn gehanteerd. Deze uitgangspunten waren:
 1. Het bieden van veiligheid aan bewoners in en om de wijk alsmede in de stad en het herstel van de openbare orde. Beveiliging en bewaking van bedreigde objecten, personen en gebieden.
 2. Het opruimen en herstellen van schade aan de openbare ruimte; het benaderen door de politie van benadeelden voor het doen van aangifte; het opnemen van getuigenverklaringen en het opstarten van strafrechtelijke onderzoeken terzake.
 3. Voorbereiden van maatregelen en preparatie op verschillende scenario's.
 4. Contact leggen / communicatie met bewoners in de wijk.
 5. Communicatie in algemene zin.
- Om 23.00 uur die maandagavond heb ik een persverklaring uitgegeven, waarin ik namens het college van Burgemeester en Wethouders mijn deelneming heb betuigd aan de nabestaanden. Ook heb ik daarin aangegeven dat ik zo snel mogelijk met de inwoners van de buurt in contact wil treden.
- Er werd bewaking ingesteld bij de risico-objecten en een opsporingsonderzoek gestart naar de daders van vernielingen, brandstichtingen, bedreigingen en geweldplegingen.
- In de nacht van maandag op dinsdag is de gemeentelijke dienst Stadswerken direct aan de slag gegaan om de schade in de openbare ruimte te herstellen.

Dinsdag 13 maart

- Dinsdagochtend 13 maart heb ik samen met de korpschef een condoleancebezoek gebracht aan de echtgenote, de dochter en de zoon van het slachtoffer.
- Later die dinsdagochtend is in de driehoek besloten om aan het einde van de dag een bijeenkomst met buurtbewoners te beleggen.
- In de nacht van maandag op dinsdag en in de loop van de dinsdag kwam er echter steeds meer informatie dat grote groepen zich wilden verzamelen om opnieuw rellen te veroorzaken. De informatie wees uit dat een deel van deze groepen een relatie heeft met clubs uit het betaald voetbal en behalve uit Utrecht ook uit andere steden afkomstig zou zijn.
- De driehoek besloot dinsdagmiddag om een aantal zware maatregelen te effectueren die voortvloeiden uit het maandag vastgestelde beleid. Deze maatregelen waren erop gericht om de veiligheid van de bewoners te garanderen en om de rust in de wijk terug te brengen. De stappen

¹ De SGBO is een interregionaal samenwerkingsverband tussen de korpsen van de politieregio's Utrecht, Gooi en Vechtstreek en Flevoland.

Datum 20 maart 2007
Ons kenmerk 07.035966

waren specifiek gericht op het aanpakken van mogelijke relschoppers die richting Utrecht en de wijk Ondiep wilden komen.

- o De wijk wordt van 19.00 uur tot 06.00 uur met hekken afgesloten. De toegang tot het afgesloten gebied is uitsluitend toegestaan aan bewoners en aan personen wier aanwezigheid in dit gebied om dringende redenen noodzakelijk is. Aan de maatregel ligt een noodbevel op grond van artikel 175, 1^e lid Gemeentewet ten grondslag. Mensen die de wijk in of uit willen kunnen dat alleen nog maar via door de politie gecontroleerde posten. Binnen de wijk kunnen de bewoners zich vrij bewegen.
- o Daarnaast heb ik een tweetal andere bijzondere bevoegdheden ingesteld. Op basis van artikel 151b, 1^e lid Gemeentewet, juncto artikel 10B van de Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht is het afgezette gebied en een zone daaromheen aangewezen als veiligheidsrisicogebied, waarvoor een last is afgegeven door de Officier van Justitie om preventief te fouilleren.
- o Op basis van artikel 172, 3^e lid van de Gemeentewet heb ik op 13 maart in het afgezette gebied en een zone daaromheen een samenscholingsverbod ingesteld dat geldt voor samenscholingen van meer dan vier personen.

Ik realiseer me dat het forse maatregelen zijn, maar de praktijk wijst uit dat ze terecht zijn toegepast.

- Daarnaast was al eerder die dag besloten tot opschaling van de politie en er was daartoe bij andere korpsen bijstand aangevraagd.
- Omdat er informatie was over concreet gevaar voor deelnemers aan de wijkbijeenkomst is besloten deze niet door te laten gaan. In de loop van de middag ben ik samen met de wijkwethouder mevrouw Den Besten in de wijk geweest om met enkele bewoners te spreken. Aansluitend heb ik met de wijkwethouder en de leden van driehoek een persconferentie gegeven.
- Dinsdagavond en nacht waren er opnieuw veel bewoners op de been, binnen het afgezette gebied. Buiten het gebied waren enkele honderden personen gekomen om problemen te maken, door ons aangeduid als "reltoeristen". Zij waren deels afkomstig van buiten de stad. Opnieuw zijn er ongeregelheden geweest en vernielingen aangericht, maar minder, en minder ernstig dan maandag.

Tegen de relschoppers is flink opgetreden. Er zijn 135 aanhoudingen verricht: 24 mensen kwamen uit Ondiep of uit de omgeving, 97 uit andere wijken en 14 personen kwamen van buiten de stad. Drieëntwintig aangehouden waren minderjarigen, 112 meerderjarigen. Twaalf van de aangehouden personen hadden een link naar ons bekende supportersgroepen uit verschillende steden. Groepen potentiële relschoppers die in stad zijn gesignaleerd, zijn onverrichter zake weer weggegaan, toen men merkte dat de politiemacht te sterk voor hen was. Dit verklaart het relatief lage aantal aanhoudingen van personen van buiten de stad.

- De veiligheidsmaatregelen voor de wijk, waaronder de afzetting, hebben goed gewerkt.

Woensdag 14 maart

- Omdat de dreiging van ongeregelheden nog steeds reëel aanwezig was, is in de driehoek van woensdagmiddag 14 maart besloten de veiligheidsmaatregelen woensdagavond en nacht te handhaven. De bijzondere bevoegdheden bleven van kracht. Voor de afsluiting van het gebied is een nieuw noodbevel gegeven. Bovendien is het Stationsgebied als veiligheidsrisicogebied aangewezen, waar op last van de officier van justitie preventief gefouilleerd kan worden. Dit in verband met de waarneming op dinsdagavond van kennelijke reltoeristen, die met de trein naar Utrecht kwamen en vandaar door het centrum van Utrecht naar de wijk Ondiep gingen.
- Bij de bewoners van Ondiep is een brief bezorgd met een toelichting op de situatie en de genomen maatregelen.

Datum 20 maart 2007
Ons kenmerk 07.035966

- Woensdagmiddag heb ik met de districtschef van het politiedistrict Utrecht-Noord en de Officier van Justitie een bijeenkomst gehad met ca. 75 bewoners van het gedeelte van Ondiep waar het incident heeft plaatsgevonden. Veel inwoners van Ondiep hebben me verteld de veiligheidsmaatregelen zeer te waarderen. De bijeenkomst is rustig verlopen.
- Aansluitend op de bijeenkomst met bewoners heeft de driehoek een persconferentie gegeven. In de conferentie is de ontwikkeling van de situatie toegelicht. Aangegeven is dat met de genomen maatregelen de beoogde effecten, namelijk herstel van veiligheid en rust in de wijk en de handhaving van de openbare orde in de stad, zijn bereikt. Bekend werd gemaakt dat de maatregelen ook komende avond en nacht zouden worden voortgezet.
De hoofdofficier van justitie maakte de cijfers over het aantal aanhoudingen bekend. Het OM volgde hierbij een "lik-op-stukbeleid". Op dinsdag zijn in totaal 135 personen aangehouden, waarvan 6 verdachten zullen worden voorgeleid voor de rechter commissaris. De overige verdachten zijn heengezonden met een bekeuring / dagvaarding, voornamelijk voor overtreding van de APV.
- De hoofdofficier kondigde tevens aan dat ook de komende dagen een zero tolerance beleid zal worden gevoerd. De boetes voor overtreding van de APV (samenscholing en openbare orde verstoering) zijn op dinsdag al verhoogd van 130 naar 200 euro. Vervolgens wordt deze boete elke volgende dag van ongeregelde heden nog met 100 euro verhoogd.
- Bij het parket Utrecht lopen inmiddels de volgende onderzoeken:
 - o de openlijke geweldpleging, voorafgaand aan het schietincident op 11 maart;
 - o een rijksrecherche-onderzoek naar het schietincident op 11 maart;
 - o diverse strafrechtelijke onderzoeken i.v.m. de rellen en onlusten na 11 maart jl.
- Woensdagavond en de aansluitende nacht werd de situatie aanzienlijk rustiger. Er werden nog 19 aanhoudingen verricht.

Donderdag 15 maart

- De dag stond in het teken van de voorbereiding op de stille tocht, die 's avonds om 19.00 uur zou worden gehouden. De tocht werd georganiseerd door nabestaanden en vrienden, ter nagedachtenis aan de heer Mulder. Zij deden een oproep aan de deelnemers om zich rustig te gedragen, met respect voor het slachtoffer, zodat de tocht waardig zou verlopen.
- Ik heb besloten, na overleg met de andere leden van de driehoek, toestemming te verlenen voor het houden van de stille tocht. De voorbereidingen werden intensief begeleid vanuit gemeente en politie. De orde werd primair bewaakt door de organisatoren zelf, herkenbaar aan speciale hesjes. De politie was op de achtergrond aanwezig en was voorbereid op het ergste.
- De veiligheidsmaatregelen in het gebied werden voortgezet. Het samenscholingsverbod werd tijdelijk, tijdens de tocht, niet gehandhaafd ten aanzien van personen die in georganiseerd verband aan de stille tocht zouden deelnemen. Het veiligheidsrisicogebied werd in verband met de stille tocht uitgebreid tot de gehele wijk Noord-west.
- Ook tijdens de stille tocht was de wijk afgesloten en werd de toegang gereguleerd. Omdat de tocht gedeeltelijk door het afgesloten gebied ging werden de hekken gedurende korte tijd verplaatst.
- Om 17.30 uur gaf de driehoek een persconferentie. Ik deed daarin een oproep tot een waardig en respectvol verloop van de stille tocht. Korpschef Heijmans en hoofdofficier Van Nimwegen gaven een toelichting op de stand van zaken in het gebied, de genomen maatregelen en de lopende onderzoeken en afwikkeling van aanhoudingen. De hoofdofficier weersprak dat details die in de media zijn vermeld over het schietincident door politie of het OM zijn bevestigd. Het schietincident is in onderzoek bij de Rijksrecherche en in het belang van het onderzoek (waarheidsvinding)

worden noch door de politie, noch door het OM mededelingen over de betrokken politieagent of over de toedracht gedaan.

- Vóór de aanvang van de stille tocht heb ik de organisatoren bezocht. Zelf heb ik niet aan de tocht deelgenomen omdat een ordelijk verloop en de handhaving van de openbare orde prevaleerden. Vanuit het gemeentebestuur hebben loco-burgemeester Janssen en de wijkwethouder mevrouw Den Besten in de tocht meegelopen.
- De stille tocht is die donderdagavond waardig en rustig verlopen. Er hebben ca. 1500 tot 2000 personen meegelopen. Twee personen zijn aangehouden, één terzake van verstoring van de openbare orde (artikel 10 APV), de ander voor bedreiging.
- De organisator van de stille tocht, de heer Kwartan was later die avond aanwezig in het tv-programma Pauw en Witteman. Hij kondigde aan 'vreedzame' ordeteams te willen gaan opzetten, die zélf de ordehandhaving in de buurt zullen gaan uitvoeren.
- Aansluitend op de stille tocht is het in de avond en nacht zeer rustig geweest in de wijk en in de stad.

Vrijdag 16 maart

- De driehoek constateerde dat de situatie rustig is. De verwachte dreiging voor vrijdag en zaterdagavond en -nacht was laag. Besloten werd dat de hekken rond Ondiep tot maandagochtend 19 maart 07.00 uur zouden blijven staan. De hekken zouden open blijven, zonder toegangscontrole. De politie trok zich visueel verder terug, echter de slagkracht bleef behouden.
- Vanwege de eerdere constatering dat voetbalsupporters hadden deelgenomen aan de rellen in en rond Ondiep, besloot de driehoek dat de SGBO gehandhaafd zou blijven tot na de voetbalwedstrijd FC Utrecht - Vitesse van zondag 18 maart.
- De organisatie was voorbereid op eventuele, aan het schietincident in Ondiep gerelateerde, incidenten rond deze wedstrijd. De match werd daartoe, voor wat betreft de maatregelen buiten het stadion, geclassificeerd als een C-wedstrijd. Een extra overweging betrof het feit dat op die zondag de wedstrijd PSV - Ajax werd gespeeld, waarbij de supporters van Ajax met de trein op de heen- en terugreis door Utrecht zouden rijden. Het werd niet ondenkbaar geacht dat de supporters in Utrecht terecht zouden komen met de bedoeling om daar te gaan rellen. Bij een rustig verloop zou de SGBO, na de voetbalwedstrijd, worden ontbonden.
- De hoofdofficier deelde mee dat, vanwege de samenhang en benodigde afstemming tussen de twee onderzoeken, de rijksrecherche zal worden gevraagd om, naast het onderzoek naar het schietincident, ook de coördinatie van het strafrechtelijk onderzoek naar de daaraan voorafgaande openlijke geweldpleging op 11 maart op zich te nemen.
- Er ging een brief namens burgemeester en wijkwethouder naar de bewoners van Ondiep. De brief bevat een toelichting op de gang van zaken in de voorbije dagen. Er worden telefoonnummers en instanties in genoemd, waar bewoners met individuele hulpvragen terecht kunnen. Tevens bevat de brief een uitnodiging aan bewoners om het contact met gemeente en politie te herstellen en samen te werken aan een mooier en veiliger Ondiep.

Zaterdag 17 maart

- Om 13.30 uur vond de crematie van de heer Mulder plaats in crematorium Daelwijck in Utrecht. Er deden zich geen incidenten voor. De politie is op de achtergrond aanwezig geweest.
- Vanuit Ondiep waren geen bijzonderheden te melden.
- Door de driehoek werd besloten, op basis van beschikbare aan het voetbal gerelateerde dreigingsinformatie, om naast de reeds bestaande veiligheidsrisicogebieden nog drie gebieden aan

te wijzen; stadion Galgenwaard e.o., Station Lunetten e.o. en treinstation Zuilen e.o. Deze besluiten waren alleen geldig op zondag 18 maart 2007.

- Gelet op het rustige verloop van de vrijdag en zaterdag zou voor de zondag – de dag van de voetbalwedstrijd – een boetetarief voor overtredingen van €500,- gelden.

Zondag 18 maart

- Ondiep was rustig. De voetbalwedstrijd FC Utrecht – Vitesse verliep zonder incidenten. Het passeren van de trein met Ajax supporters heeft evenmin tot incidenten geleid. De SGBO werd om 19.00 uur ontbonden.

Maandag 19 maart

- De hekken rondom de wijk Ondiep werden omstreeks 07.00 uur weggehaald.

B. De beleidsuitgangspunten volgens welke driehoek en gemeentebestuur te werk zijn gegaan.

- In de dagelijkse bijeenkomsten van de driehoek (maandag 11 maart 2007 tot en met zaterdag 17 maart 2007) werden de onderstaande beleidsuitgangspunten gehanteerd.
- De hoofdlijnen van beleid waren de volgende:
 1. Het bieden van veiligheid aan bewoners in en om de wijk alsmede in de stad en het herstel van de openbare orde. Beveiliging en bewaking van gevoelige objecten, personen en gebieden.
 2. Het opruimen en herstellen van schade aan de openbare ruimte / het benaderen door de politie van benadeelden voor het doen van aangifte / het opnemen van getuigenverklaringen en het opstarten van strafrechterlijke onderzoeken terzake.
 3. Voorbereiden van maatregelen en preparatie op verschillende scenario's.
 4. Contact leggen / communicatie met bewoners in de wijk.
 5. Communicatie in algemene zin.
- Verder werd langs de volgende lijnen gehandeld:
 - Relschoppers worden hard aangepakt, strafbare feiten worden niet getolereerd, bij verstoring van de openbare orde verricht de politie direct aanhoudingen.
 - Het openbaar ministerie past "lik-op-stukbeleid" toe, overtreders van de openbare orde wacht een zware boete, deze boetes worden per dag van ongeregelheden met 100 euro verhoogd.
 - Het onderzoek naar het schietincident wordt in handen gelegd van de rijksrecherche. In het belang van het onderzoek onthouden de leden van de driehoek zich van elk commentaar.
 - Er wordt direct contact gezocht met de nabestaanden van het slachtoffer. Aan familie en nabestaanden wordt de gelegenheid geboden om hun rouw te beleven en respect te betuigen aan de overledene.
 - Gemeente en politie zetten zich langs allerlei wegen in om het contact met de wijkbewoners te continueren dan wel zo snel mogelijk te herstellen en het regulier toezicht te hervatten.
 - Gemeente en politie besteden aandacht aan een nazorgtraject voor de bewoners van de wijk (met aandacht voor korte en lange termijn). Hierin krijgt ook het geopperde idee van het instellen van een burgerwacht in de wijk aandacht.

C. Een beeld van de wijk Ondiep, de jongerenoverlast in die wijk en de inzet van politie en gemeente om de overlast tegen te gaan.

Ondiep is een traditionele volksbuurt met veel geboren en getogen Utrechtse. De woningvoorraad bestaat voor meer dan de helft uit oudere sociale huurwoningen. De buurt is een herstructureringswijk; tot 2015 wordt een groot deel van de woningen gesloopt / herbouwd, gerenoveerd of verkocht.

Ervaren jongerenoverlast

Jongerenoverlast is al langere tijd een probleem in Ondiep. Uit de wijkenmonitor 2005 blijkt dat 18% van de bewoners van Ondiep (incl. de 2e Daalsebuurt) jongerenoverlast ervaren. Dat ligt iets boven het stedelijke gemiddelde van 16%.

Nog te publiceren onderzoeken wijzen uit dat de ervaren overlast in 2006 is toegenomen. Het wijkbureau constateert dat er met name rond de Plantage en het Boerhaaveplein overlast is geweest.

Inzet politie en gemeente

De overlast in het gebied krijgt veel aandacht van gemeente en politie. Uit politiecijfers blijkt dat in de periode 1 oktober 2005 tot en met 12 maart 2007 door de politie op praktisch alle overlastmeldingen is gereageerd. Slechts in twee gevallen vond, door omstandigheden, geen opvolging van de melding plaats. In totaal heeft de politie 557 keer de aanwezige jeugd gecontroleerd (iets meer dan één keer per dag). Van alle controles op overlast was in 51 procent sprake van een melding vooraf. In 49 procent van de gevallen handelde de politie op eigen initiatief.

Ondanks deze inzet bleef het overlastniveau hoog. Daarom werden de maatregelen om jongerenoverlast tegen te gaan in 2006 verder aangescherpt. Na de zomervakantie 2006 heeft de politie extra mensen van verschillende afdelingen ingezet in het gebied en op de plekken waar veel overlast was. Van politiezijde betekende dit dat toezicht op de bekende overlastplaatsen in de wijk werd geïntensiveerd. In een aantal gevallen werden hierbij aanhoudingen verricht en bekeuringen uitgeschreven. Desondanks bleef de overlast aanhouden.

Voorts werden door de politie enkele gerichte acties in de wijk uitgevoerd in het kader van overlastsituaties en vernielingen. Hierbij werden jongeren aangehouden en werden bromfietsen / scooters in beslag genomen.

De jongeren (en hun ouders/verzorgers) die tijdens deze acties niet werden aangehouden, maar die wel regelmatig werden gesignaleerd op en rond het Boerhaaveplein, hebben van de gemeente een brief gekregen waarin wordt aangegeven dat consequent wordt opgetreden tegen overlast. Bij de ouders werd erop aangedrongen dat zij hun verantwoordelijkheid als opvoeder zouden nemen.

Sinds oktober 2006 is het aantal meldingen van overlast in Ondiep teruggelopen, tot slechts enkele in februari dit jaar. Tot en met januari 2007 heeft de politie dagelijks gecontroleerd en daarna vonden deze controles in een lagere frequentie plaats.

De gemeentelijke subwijk Ondiep maakt deel uit van de gemeentelijke wijk Noordwest. Onder deze wijk vallen nog drie andere subwijken (Zuilen- West, Zuilen-Noord/Oost, en Pijlsweerd). In de subwijken Ondiep en Pijlsweerd heeft de politie vijf plaatsen voor wijkagenten. Gedurende de periode 1 januari 2006 tot 1 oktober 2006 zijn er permanent 3 wijkagenten werkzaam geweest. Er waren dus twee vacatures. Deze zijn op respectievelijk 1 oktober 2006 en 1 november 2006

opgevuld. Vanaf 1 november 2006 is de bezetting compleet en zijn er 5 wijkagenten werkzaam in het gebied.

Mede door initiatieven van politie en gemeente is onlangs een buurtnetwerk opgestart. In totaal zijn 28 bewoners bij het project betrokken. Doel van dit project is het verminderen van de overlast in samenwerking met burgers en de gemeente en het vergroten van het veiligheidsgevoel. Het initiatief biedt buurtbewoners de mogelijkheid om via een speciaal telefoonnummer de politie snel te informeren over overlast in de buurt. Zo kan de politie nog sneller reageren op overlast.

Naast bovenstaande acties en activiteiten is er bovendien geïnvesteerd in het leggen van contacten en onderhouden van structureel contact met diverse buurtcommissies en comités in Ondiep door de wijkchef en de wijkagenten. De politie is vertegenwoordigd in buurtbijeenkomsten en deelt hierin informatie met ketenpartners en bewoners, maakt afspraken over activiteiten en ontwikkelingen en draagt actief uit wat de politie in de wijk doet.

Inzet gemeente/jongerenwerk

Ook vanuit het (ambulant) jongerenwerk is het afgelopen jaar extra inzet geweest.

- De Bus, een mobiele voorziening voor jongeren, is in 2006 ingezet op twee locaties in de wijk Ondiep: de Plantage en de Kloosterlaan. De bus is een ontmoetingsplek in de eigen omgeving waar de jongeren in contact kunnen komen met jongerenwerkers. De Bus op deze locaties 3x per week aanwezig van 19.30 tot 22.00 uur. 1x per week staat de Bus in het Noordse Park (van 16.30 tot 18.30 uur), dat grenst aan Ondiep.
- Er zijn diverse activiteiten in buurthuis Ons Ondiep zoals een tienerinloop, meidenclub, tienersoos, computerclub en disco.
- In 2006 zijn op twee locaties in Ondiep extra laagdrempelige sport- en spelactiviteiten van start gegaan voor kinderen en tieners (Meedoen op Straat).

Vanuit de Jongeren op Straat-aanpak legt het ambulant jongerenwerk contacten met de jeugd in Ondiep. De jongerenwerkers lopen structureel vier keer per week zowel 's middags als 's avonds door de wijk. Door het jongerenwerk wordt met name aandacht besteed aan de overlast op en rond de Plantage. Voor 2007 zijn afspraken gemaakt om de aanpak Plantage te intensiveren vanwege het hardnekkige karakter van de overlast. De intensivering houdt in dat er meer activiteiten voor jongeren komen en dat meer individuele jongeren met problemen en vragen zullen worden geleid naar individuele hulptrajecten.

Een nieuwe, geïntensiverde aanpak van overlastgevende en criminele jeugdgroepen.

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de bestaande aanpak ontoereikend is om de overlast en criminaliteit van bepaalde groepen jongeren terug te dringen. Verschillende Utrechtse wijken, waaronder ook Ondiep, hebben te maken met groepen jongeren die op straat onacceptabel – aanmatigend, intimiderend en bedreigend – gedrag vertonen. Daarom is begin 2006 besloten dat het tijd is voor een intensievere aanpak van deze zwaar overlastgevende en criminele jeugdgroepen.

In de afgelopen periode is geïnventariseerd om welke jongeren het nu eigenlijk gaat. In het veiligheidshuis² Utrecht hebben gemeente, politie, het openbaar ministerie, de raad voor de

² Het veiligheidshuis Utrecht is een stedelijke voorziening waarin justitiepartners, zorgpartners en de gemeente gezamenlijk op operationeel niveau gebiedsgebonden en persoonsgebonden veiligheidsproblemen aanpakken. Onderdeel van het veiligheidshuis is de persoonsgebonden aanpak van jeugd, die vorm krijgt binnen het justitieel casusoverleg jeugd (JCJ).

kinderbescherming en bureau jeugdzorg de jongeren in kaart gebracht en gescreend. Hierbij is onder andere in beeld gebracht welke strafbare feiten door de betreffende jongeren zijn gepleegd. Per jongere is uitgezocht welk zorg- en welzijnsaanbod is gedaan en welke straffen en maatregelen zijn opgelegd. In totaal zijn er op 1 december 2006 31 zwaar overlastgevende of criminele jongerengroepen in de stad, met in totaal ca 600 jongeren.

Voor de aanpak van de totale groep zwaar overlastgevende of criminele jongeren is een sluitende stedelijke aanpak ontwikkeld. Het veiligheidshuis Utrecht speelt daarin een belangrijke rol.

Momenteel ligt een voorstel ter besluitvorming bij het College. In totaal is voor de aanpak 3,5 miljoen euro nodig. Vooralsnog wordt gevraagd om 1 miljoen euro te reserveren in de begroting 2008 voor een start met de aanpak en dekking te zoeken voor uitbreiding van de aanpak bij de begrotingsbehandeling 2009.

D. Aanvullende achtergrondinformatie.

Zijn de arrestanten bekenden van de politie?

Uit het HKS (Herkenningssysteem van de politie) blijkt dat 91 personen (58%) bekend zijn bij de politie. Het betreft met name plegers van geweldsdelicten (ongeveer 31%), vermogensdelicten (ongeveer 26%) en vernieling (ongeveer 8%). Deze percentages zijn op basis van de aanhoudingen van 11 t/m 15 maart (158 verdachten). Na 15 maart zijn nog slechts 2 verdachten aangehouden.

In hoeverre is er sprake van een relatie met het dossier hooligans / voetbalvandalisme?

Van de aangehouden verdachten t/m 15 maart blijken er 14 (9%) bekend te zijn bij het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV). De helft hiervan heeft een stadionverbod en slechts enkelen hiervan staan bekend als hooligan.

Onder de aangehouden verdachten bevinden zich ongeveer 10 FC Utrecht supporters en enkele supporters van buiten de stad, zoals van Ajax, NAC en Feyenoord.

Voor alle zorgvuldigheid wordt vermeld dat dit uitsluitend aangehouden verdachten betreft en dat dit geen representatief beeld geeft van het aandeel supporters (en eventueel hooligans) dat gedurende de rellen naar Utrecht/Ondiep is gekomen.

Heeft de politie geleerd van de ongeregelheden in Den Bosch enige jaren terug?

Het schietincident met dodelijke afloop, op zondagavond 11 maart 2007, vond plaats in de Utrechtse wijk Ondiep. Als gevolg van dit incident ontstond er een gespannen sfeer in de wijk, hetgeen overigens op dat moment niet heeft geleid tot verstoring van de openbare orde.

Door de districtsleiding van Utrecht-Noord werd ingeschat dat dit incident de komende dagen tot mogelijke verstoring van de openbare orde zou kunnen gaan leiden. In overleg met de korpsleiding is besloten dat het district vanaf maandagochtend 12 maart 2007 zou gaan werken in een SGB0-structuur. Dit om alert en adequaat te kunnen reageren op de eventuele ontwikkelingen.

Op maandag 12 maart 2007 is in de ochtenduren overleg geweest met de toenmalige SGB0 Graafsewijk uit Den Bosch en is door hen het draaiboek, de evaluatie en de COT-evaluatie ter beschikking gesteld. De aanbevelingen uit de documenten zijn, daar waar mogelijk, door de politie Utrecht overgenomen.

De ervaringen van Den Bosch zijn op de agenda geplaatst van zowel de driehoek van maandagmiddag als maandagavond.

In de avonduren van 12 maart 2007 werd het SGBO opgeroepen en ingezet. De eerder genoemde documenten van het SGBO Graafsewijk hebben mede als input gediend voor het plan van aanpak van de wijk Ondiep.

Op verzoek van de politie Utrecht hebben de Algemeen Commandant van het SGBO Graafsewijk (de heer P. Verschuur) en een collega op dinsdag 13 maart 2007 een bezoek gebracht aan de politie Utrecht. Door het interregionale SGBO is informatie uitgewisseld met dhr. Verschuur, werden ervaringen gedeeld en werden zijn adviezen ter harte genomen ten behoeve van het plan van aanpak.

Is het afschermen van een wijk volgens de politie een goed middel gebleken in Ondiep?

Ja, door het afschermen van een deel van de wijk Ondiep werd rust gecreëerd voor de bewoners en zijn de ongeregelheden rondom de wijk zeer snel in de kiem gesmoord. De bewoners die de wijk in of uit wilden konden dit doen via de door de politie gecontroleerde posten. Ook de overige maatregelen die politie, gemeente en OM hebben getroffen, zoals het samenscholingsverbod en de mogelijkheid tot preventief fouilleren, zijn zeer effectief gebleken.

Het beschermen van de wijk door afsluiting is echter een zwaar middel, dat alleen in uitzonderlijke situaties dient te worden toegepast. Het is gebleken dat het van groot belang is om zo helder mogelijk met de bewoners van het gebied te communiceren dat de maatregel bedoeld is om hen te beschermen en niet om hen af te sluiten van de buitenwereld. Dit om te voorkomen dat de maatregelen niet begrepen worden en de wijkbewoners zich tegen politie en gemeente keren.

Houdt de politie het internet in de gaten om plannen van reltoeristen zo vroeg mogelijk te traceren?

Alle bekende en relevante internetsites worden dagelijks door de politie gescand op opvallende zaken, zoals reltoeristen die naar Utrecht willen komen.

Wie waren er precies bij de ongeregelheden betrokken?

Wie er precies bij de ongeregelheden betrokken waren is niet te zeggen omdat niet iedereen door de politie is aangehouden en hun identiteit derhalve niet is vastgesteld. Kijkend naar de door de politie verrichte arrestaties (maandag 12 maart 2007 t/m 18 maart 2007), komt het volgende beeld naar voren:

Aanhoudingen:

• Zondag 11 maart	0
• Maandag 12 maart	2
• Dinsdag 13 maart	135
• Woensdag 14 maart	19
• Donderdag 15 maart	2
• Vrijdag 16 maart	0
• Zaterdag 17 maart	2
Totaal	160

Woonplaats verdachten

- 135 verdachten uit de woonplaats Utrecht.
- 25 verdachten van buiten Utrecht (gemeenten Hilversum, Amsterdam, Abcoude, Breda, Nieuwegein, De Bilt).

Datum 20 maart 2007
Ons kenmerk 07.035966

Ik verwacht dat deze informatie u inzicht geeft over de toedracht en achtergronden van de gebeurtenissen in Ondiep en de door ons getroffen maatregelen en dat deze brief u tevens de nodige aanknopingspunten biedt om de vragen van kamerleden te beantwoorden.

Hoggachtend,

Burgemeester van Utrecht.